

POSTANOWIENIE

29 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 29 sierpnia 2023 r. w Warszawie
zażalenia M. J.

na postanowienie Sądu Najwyższego z 29 września 2022 r., III CO 11/22,
w sprawie ze skargi M. J.

na przewlekłość postępowania przed Sądem Najwyższym
w sprawie I NSW 5932/20

1) odrzuca zażalenie;

**2) umarza postępowanie w przedmiocie wniosku o zwolnienie
od kosztów sądowych.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 29 września 2022 r. Sąd Najwyższy odrzucił skargę M. J.
na przewlekłość postępowania w sprawie Sądu Najwyższego o sygn. I NSW
5932/20 ze skargi o wznowienie postępowania w sprawie wniesionego przez niego
protestu przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej.

W zażaleniu skarżący, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika,
domagał się zmiany zaskarżonego postanowienia przez uwzględnienie skargi lub
uchylenie postanowienia i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania. Wniósł
również o zwolnienie od kosztów sądowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postępowanie ze skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy
bez nieuzasadnionej zwłoki zostało uregulowane jako postępowanie incydentalne,

oparte na modelu postępowania jednoinstancyjnego. Przepisy ustawy o skardze na przewlekłość nie przewidują możliwości zaskarżenia postanowienia wydanego na skutek wniesienia skargi na przewlekłość postępowania. Z tego względu stronie nie przysługuje środek odwoławczy od orzeczeń i innych rozstrzygnięć wydanych w toku postępowania prowadzonego na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 75 ze zm.; dalej – „Ustawa”; zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2006 r., III SO 41/05, niepubl., z 21 września 2010 r., III SO 8/10, niepubl., z 23 października 2014 r., III SO 2/14, niepubl.; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – zasada prawna - z 23 marca 2006 r., III SPZP 3/05, OSNP 2006, nr 21-22, poz. 341).

Skarżący argumentując dopuszczalność zażalenia w niniejszej sprawie jako podstawę wskazał art. 394² § 1 i art. 394^{1a} k.p.c. Powołując regulację art. 8 Ustawy wywodził, że skoro zgodnie z art. 398²¹ k.p.c. do postępowania przed Sądem Najwyższym stosuje się odpowiednio przepisy o apelacji zażalenie w niniejszej sprawie przysługuje na podstawie art. 394² § 1 w związku z art. 397 § 3 k.p.c.; skoro zaś zgodnie z art. 391 § 1 k.p.c. do postępowania apelacyjnego (a więc także odpowiednio zażaleniowego a w konsekwencji skargowego - także przed Sądem Najwyższym) stosuje się przepisy o postępowaniu przed sądem I instancji – zażalenie przysługuje na podstawie art. 394^{1a} k.p.c. Zdaniem skarżącego nowelizacja k.p.c. z 2019 r. wprowadziła instytucje zaskarżeń poziomych przed sądem II instancji, które realizowały zasadę normy art. 176 ust. 1 Konstytucji. Wskazał ponadto, że aktualnie nie istnieje żadna norma prawna wprowadzająca w postępowaniu skargowym jednoinstancyjny tryb postępowania nie podlegający żadnym środkom odwoławczym - z pominięciem przepisów procesowych określonych w k.p.c. Odwołał się również do konstytucyjnej zasady dwuinstancyjności wyrażonej w art. 176 ust. 1 Konstytucji.

Wbrew zapatrywaniu skarżącego aktualnie obowiązujące regulacje k.p.c. nie przewidują podstawy prawnej zaskarżania postanowień w sprawach ze skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Stosownie do powołanego art. 8 ust. 2 Ustawy do postępowania toczącego się na

skutek skargi sąd stosuje odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym obowiązujące w postępowaniu, którego skarga dotyczy. Orzeczenia Sądu Najwyższego jako organu sprawującego nadzór judykacyjny nad orzecznictwem sądów powszechnych, nie podlegają zaskarżeniu w drodze środków odwoławczych. Ewentualny wyjątek musiałby być wyraźnie wskazany w ustawie. Kodeks postępowania cywilnego nie przewiduje możliwości zaskarżenia zażaleniem orzeczeń Sądu Najwyższego. Przepis art. 394¹ § 1 k.p.c. określa zamknięty katalog spraw, w których przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego. Podstawy zażalenia na orzeczenie Sądu Najwyższego nie mogą zaś stanowić wskazywane przez skarżącego art. 394^{1a} i art. 394 k.p.c. Podstawy takiej nie stanowią również przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy, przy czym brak klauzuli o nieprzysługiwaniu środków prawnych od orzeczeń Sądu Najwyższego zapadłych w tym trybie nie pozwala na wyprowadzanie wniosku o dopuszczalności zaskarżenia w drodze zażalenia postanowienia Sądu Najwyższego wydanego na skutek wniesienia protestu wyborczego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2012 r., III SO 17/11, OSNP 2012, nr 23-24, poz. 301 i z 22 listopada 2013 r., III SO 15/13, niepubl.). Powołane przez skarżącego normy konstytucyjne, w tym wyrażające zasadę dwuinstancyjności, były podstawą badania zgodności art. 8 ust. 3 Ustawy z Konstytucją przez Trybunał Konstytucyjny, który nie podzielił zarzutów niezgodności z Konstytucją wywodzonej z niedopuszczalności zażalenia na postanowienie sądu apelacyjnego rozstrzygającego o skardze (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 22 października 2015 r., SK 28/14, OTK-A 2015, nr 9, poz. 149).

Z tych względów, na podstawie art. 8 ust. 2 Ustawy w związku z art. 394¹ § 3, art. 397 § 1¹, art. 398²¹ i art. 373 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił, jak w sentencji. Wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych był bezprzedmiotowy, gdyż nie żąda się opłaty od pisma, jeżeli już z jego treści wynika, że podlega ono odrzuceniu (art. 126² § 2 k.p.c.); postępowanie w przedmiocie tego wniosku podlegało w konsekwencji umorzeniu (art. 355 k.p.c.).

(K.L.)

[f.n]